

ka iggal ajal, igga rahva seas sesuggusid olnud, kes kui karvalad innimeste äbbaussust hinda püdnud ja hinda sanud ja welgi sawad, et arpudega, ehk kaartidest, Kohvi-paksust, (Kassesah) ehk mu tühjast asjast, küssijatele Postarvad ja ettekuutawad, mis neile wöiks tulla, ehk kuida ühhe ehk töise asja luggu saaks minnema. Sedda teggid siis ka énnemuiste needsinatsed tühja näägijad ehk tähemõistjad, kuida sedda Prohvet Daniels ramato 2. p. ja 2. s. nähha, kus funningast Nebukadnetsariist ööldakse: Funningas läksis kutsuda Lynstimeh. hed ja tähetyndjat, ja lausujad, ja Kalde a targad, et pidid üles rakima (s. o. selletama) temma unnenäud. Mis Nebukadnetsar ommal ajal teggi, sedda tewad tänapäev veel föik hómmiko-maa wällitsejad, kes veel prae- go nissuggusid tühja Lynstimehhi peavad, kelle käest föige etterwötmise nöös Kulawad, mis tähhed peaksid näitama, kas fördaval raisku-minnemist. Agga tewad nemmad sedda, et walmosil pimmedus neid üllevarjab, sellepärrast, et Ristiusso öppetus veel sünna posse üllatand.

Sesugguse rahwa käest on se siis tulnud, et ilmu kalendrisse hasketud kirjutoma, ning ka veel muud rummalat asja sünna seggama, nenda kui need hälbid märgid ja nöuandmised, kui:

⊕ hea aadrit laasta; **⊗** hea kúppo lasta; **Ⓐ** hea arstimise rohtu wöcta; **☒** hea külwada ja istutada; **✖** hea lapsi ärawöberutada; ja mis muud halpi rummolust veel pealegi. Needsinatsed siinsammas näidetud märgid ja nöuandmised, kulutawad selget äbbausku, ja on mõnda innimest kahjo sisse saatnud, ehk ilmaaeguse aprilaskmissega surma kätte petnud. Et se nenda, sellepärrast on wällitsused iggal maailmnuud, neid eddespiddi kalendris prukida; agga

ilmad on ikka veel kalendrisse jänud, et ta kül nende pärrast tihti pealegi wallet ajab.

Mikspärrast sällitakse siis sedda, et tähtramato tegija umbest peast ilmu kalendrisse kirjutab, kuida issi mõtieb ja arvab?

Selle küssimise peale sago vastuse assemele üks luggu rágitawaks ollema, mis 1785 aastal, Magdeburgi makónnas Saksaal, juhtus sündima.

Olli nimmetud ajal seälsammas, Halle linna, üks selts öppetud mehhí *), kes ajast ajani üht ja töist kirja funninga lubbaga, seälatse teadmata ja wägga äbbaussulise tallorahwa öppetuseks, muist hopis maksota wáljaändis, ning ka igga aasta öppetawad ja targaste kirjutud kalendrit, wägga alwa hínna eest, temma kätte murretse. Ollid targad mehhed ilmust, mis Tähtramatuvis luggeda, jo mitto förd seddasamma rahvale tähhendand, mis meie siin ja majalgi omma rahvale ka olleme räkind, ja arwasid mehhed, et innimesed sedda olleks wötnud tähhelepánnia ja uskuda; ning, et sedda uskusid ja lootsid, teggid 1785 aasta peale kalendrit, ja qndsid sedda wálja, agga ollid ilmu nimmetamata ja näitamata jätnud. Mis sündis?

Kui jo mitto tuhhat tähtramatu trükkeri käest olli wáljalainud, kuuldi föiges makónnas suurt kahhinat ollewad, ja satis tallorahwas föik kalendrid, mis olli östnud, trükkeri kätte tegasti, ja üht käbamise ramatuž Rubbenemango wälltsuse kätte, /t sellelega sedda kaebas ja nenda rakis:

„Vallume kalendri tegijat kohto alla wöcta, ja sedda kimbutada, et ta iis mu kalendris näitamata jätnud. Se

*) Die Naturforschende Gesellschaft in Halle.